

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG den 12. APRIL 1976 • EL, D-6 FRANKFURT/M. 70. POSTFACH 70 0103 • 15.

“Důkazy”, které nic nedokazují

Už jsme psali o interview dopisovatele amerického deníku Washington Post Doder s Pavlem Minaříkem v Praze. Dosko Doder píše: “Důkaz” československého špiona, že Alexander Dubček dostával tajné peníze od CIA prostřednictvím rozhlasové stanice Svobodná Evropa, je, jak se zdá, sotva víc nežli kupa emigrantských dopisů, jež neobsahují nic jasně průkazného, pokud jde o osobu svrženého představitele pražského jara.

V interview, které se konalo na ministerstvu zahraničí, kapitán Minařík, agent československé tajné služby — který pronikl do rozhlasové stanice Svobodná Evropa, kde sedm let pracoval, opakoval svá obšírná publikovaná obvinění, že Dubček a jeho spolupracovníci byli placeni od CIA za prohlášení vyjadřující kritiku vůči nynějšímu vedení v Praze. Tato obvinění proti Dubčekovi a jiným, která vnesl Minařík po svém návratu do Československa, byla zveřejněna ve východní Evropě a v Sovětském svazu jako součást kampaně namířené proti rozhlasové stanici Svobodná Evropa a jiným západním sdělovacím prostředkům, vysílajícím na východ. Avšak materiál, který mi Minařík během dvouhodinového interview předložil jako důkaz, opodstatňující jeho obvinění, nikterak neprokazuje ani Dubčekovu účast ani účast jeho blízkých spolupracovníků. Když jsem toto konstatoval, píše Doder, “Minařík řekl, že má ‘některé jiné doklady’, které toho času nemůže ukázat.”

Minaříkův materiál jsou podle Doderu většinou dopisy československých emigrantů, některé jsou adresované činitelům rozhlasové stanice Svobodná Evropa.

Dopisovatel Dusko Doder v dalším píše o tom, že Štrougal na nedávné tiskové konferenci, kterou měl se západními novináři, když byl dotázán ve věci Minaříkových obvinění odpověděl, že před-

pokládá — že Minařík má jistě, pro to, co tvrdí, důkazy. Podle Doderu působil Minařík během interview klidně a uvolněně. Větší část interview se týkala případu Eidlinova. Minařík naznačil, poprvé, že poskytl důkazy proti americkému občanu, Fredu Eidlinovi, který byl uvězněn v Praze v roce 1970 a odsouzen pro obvinění ze špionáže. Minařík řekl, že měl “úzké osobní styky s Eidlinem”, který, jak dále tvrdil, častěji s ním diskutoval o záležitostech CIA. Eidlin, podle mluvčího rozhlasové stanice SE v Mnichově, pracoval v této stanici jako politický poradce v čsl. otázkách od srpna 1968 do prosince 1969, a nebyl agentem CIA. Eidlin, který byl uvězněn za soukromé návštěvy v Československu, se dostal na svobodu a odecestoval z Československa po odpykání 1-roku z trestu 4-letého vězení.

Kromě Dubčka, píše dále Doder, obviňuje Minařík také bývalého ministra zahraničí Hájka, Karla Kosíka a Františka Kriegela z toho, že přijali peníze od CIA. Minařík nabídl jako jeden z nejpodstatnějších dokladů dopis Pavla Tigrída. Předložený dopis popisuje schůzku mezi představiteli emigrace a činiteli rozhlasové stanice Svobodná Evropa z 20. června 1975. Podle dopisu byla na schůzce shoda v tom, že publikace prací čsl. disidentů v zahraničí dává autorům doma silný podnět — “a je-li spojený s určitou finanční odměnou — tím lépe”.

Minařík v rozhovoru s Doderem tvrdil, že skupiny v emigraci, spolupracující se CIA, připravují instrukce pro disidentské intelektuály v Československu, kteří zase spisují protivládní materiál, pašovaný na západ, kde je distribuován novinářům a vysíláný Svobodnou Evropou.

Žádný z těchto dokladů neobsahuje však zmínky o Dubčekovi nebo jiných vysokých činitelích Pražského jara, ani neobsahuje údaje, že by byli ve styku s emigrací.

Milovan Džilas, bývalý jugoslávský viceprezident a spolupracovník maršála Tita, poskytl interview hamburskému deníku Die Welt. Jedna jeho část je věnována názorům na francouzské a italské komunisty. Džilas, který byl až do roku 1954 jedním z vedoucích stranických představitelů v Titově Jugoslávii, má pochybnosti o tom, zda je proměna francouzských komunistů opravdová a zda se jejich strana pod Marchaisovým vedením vnitřně rozešla s některými dogmaty; například s tézí o nutnosti zřízení diktatury proletariátu po převzetí moci.

Džilas francouzské soudruhy srovnává s italskými a porovnává také jejich bývalé vůdce. O Maurici Thorezovi říká, že byl každým coulem stalinista. Ve srovnání s ním byl Palmiro Togliatti elastičtější, měkčí a v jistém smyslu moudřejší. Rozdílný charakter obou národů se podle Džilase projevuje i v politice jejich komunistických stran.

Francouzští komunisté jsou leninisté, a i když se vadí s Moskvou, zůstali v jádru stalinisty. Francouzská komunistická strana má v sobě tvrdé a méně pozitivní tradice svého národa — mezi nimi centralismus. U italských komunistů je tomu jinak — i když — jak připomíná Dži-

las — i v jejich případě je nutno zůstat opatrným.

V této souvislosti stojí jistě za zmínku článek amerického deníku New York Times, v němž se opakují tvrzení o tom, že Sovětský svaz a některé země východní Evropy nepřímým způsobem finančně podporují italskou komunistickou stranu. Strana není finančně nezávislá, jak to například tvrdily letos v lednu celostránkové inseráty zveřejněné v italském tisku. Italské komunisty dostávají ročně okolo 5 milionů dolarů ve formě provize od italských firem, které obchodují s východní Evropou. Také cestovní kanceláře, patřící komu-

nistické straně, dělají výhodné a přednostní obchody s výpravami sovětských turistů. — Jména některých společností, jejichž prostřednictvím se italská komunistická strana podílí na ziscích z obchodů ve východní Evropě, jsou známa; například firma Restital v Miláně, Itallimpex v Římě a Italoscambio v Neapoli. Zisky některých společností obchodujících se Sovětským svazem, se dostávají do Itálie oklikou přes banky ve Švýcarsku, západním Německu a Francii. New York Times dodává, že exportní a importní firmy, vlastněné státem i soukromě, diskretně podporují finančními příspěvky italské komunisty, aby si zajistily později jejich pomoc při jednáních v Moskvě, Varšavě a jiných východoevropských hlavních městech.

O podpoře západoněmeckých komunistů píše tisková agentura DPA. Její informace se opírá o oficiální zprávu

(Dokonč. na str. 7)

Komu slouží OSN

Ve Spojených národech, v Bezpečnostním výboru byla opět odhlasována rezoluce, která je výsměchem všem principům této organizace, s ohledem na které byla založena. Odsouzena byla tentokrát pro změnu Jižní Afrika pro svoji vojenskou intervenci dvanácti set vojáků v Angole, kdy ale zcela provokativně byla ignorována masová vojenská intervence Kubu a Sovětského Svazu s více jak 12.000 vojáky a nekontrolovatelným počtem “instruktorů” a “specialistů”.

Toto hlasování nejenom že je nespravedlivé, ale je i jasným dokladem “objektivnosti” přímo v lůně této světové organizace. Spojené státy, Anglie,

Francie, Itálie a Japonsko nehlasovaly. Čína se schůzce nezúčastnila. Rezoluce byla odhlasována 9. hlasy z patnácti. Spojené státy se opět ocitly v nevýhodném postavení, když mohly těžko souhlasit s vysláním jihoafrické armády do Angoly, speciálně z ji-

hozápadní Afriky (Namíbia), kterou Jižní Afrika drží bez ohledu na rozhodnutí Spojených národů, které Spojené státy také podporovaly.

S ohledem na sestavu patnáctičlenné bezpečnostní komise OSN v této době, nebyla vůbec naděje na dočasnou většinu při hlasování, které by mělo z toho samého obvinění odsoudit také Kubu a Sovětský svaz, poněvadž ona devítihlasá, rezoluci podporující většina byla složena ze zástupců těchto zemí: SSSR, Dahomé, Guayna, Lybie, Pakistán, Panama, Rumunsko, Švédsko a Tanzánie. Toto rozhodnutí také dokázalo, že tato světová organizace nastoupila cestu, která nejenom právě diskriminační rasovou politiku podporuje, ale dokonce také je proti snaze rozumné části světa, která se snaží liberalizaci v zemích dříve kolonizovaných pomoci.

Dnešní politika OSN jako světové organizace v tomto

čase, bude jedním z dalších a ne snadných problémů diplomacie Spojených států, které jsou největším příspěvatelem a vydržovatelem této světové organizace.

KSČ kontra KSS?

Před zahájením sjezdu KSS se vynořily v západním tisku zprávy o sporech mezi bratislavským a pražským vedením. Dohady byly oživeny zvláště s odřeknutím účasti Gustáva Husáka, na bratislavském sjezdu. Scházeli i Bílák a Lubomír Štrougal. KS Slovenska nemá příklad v Komunistické straně Čech, jejíž vytvoření bylo zakázáno výslovně Sověty po r. 1968. Navíc také postava Josefa Lenárta přinesla už v pražském Jaru 1968 nečekaná překvapení. Jádrem sporu může být i postava Alexandra Dubčka a odmítnutí bilakovské kampaně v pronásledování jeho a ostatních opozičníků.

O ČESKOSLOVENSKU

Prátelský kobereček?

Na pozvání ministra zahraničí SSSR Gromyky přiletěl do Moskvy československý zahraniční ministr Chňoupek na náhlou nedlouhou návštěvu. O jednání nevyšlo najevo nic konkrétního. Společné komuniqué bylo jako obvykle sestaveno z nic neříkajících frází.

Škody za 180 milionů

korun způsobily loni požáry v průmyslu, zemědělství a bytové výstavbě v českých zemích. Společným jmenovatelem při nich bylo hlavně nedodržování bezpečnostních předpisů a podceňování nebezpečí vzniku požárů. V průmyslu to byly technické závady na strojích a nedbalost při sváření, v bytech většinou děti se sarkami, kufíci, závady topných těles aj.

Na novou turistickou sezónu

se připravuje Lipenská flořila. Loni urazily rekreační plavidla na vodách přehradního jezera celkem 23.500 kilometrů a přepravily přes pětasedmdesát tisíc turistů. Letošní sezóna na Lipně začne počátkem května.

Vzduchem do světa

Československé aerolinie uskutečnily v letošním roce 1852 nepravidelných letů do zahraničí pro čs. turisty. V obou směrech tak přepraví 188.000 dovolenkářů. Nejrušnější bude prý na linkách do Bulharska, Jugoslávie, Rumunska a Sovětského svazu. Otevřena bude celá řada i nových pravidelných linek, například z Bratislavy na pobřeží Černého moře, a pod.

Pro Olympiádu

Tisíc osmset hladkých odlivků s leptaným olympijským znakem odeslali v těchto dnech do Montrealu karlovarští sklářští. Zakázku objednal olympijský výbor, výrobky navrhl výtvarník Vladimír Jelínek.

Štafeta

Na Barrandově se točí film, který se docela jistě nestane československým filmovým "bestsellerem", ale který docela jistě bude mít povinnost — zejména školní návštěvnost. Jde o seriál filmových povídek režirovaný Vladimírem Čechem, s názvem Štafeta. Obsah? Významné etapy ze života komunistů v různých dobách.

Sovětské zboží v Praze

Před pěti lety byl v Praze otevřen Dům sovětské vědy a kultury. Při něm existuje i prodejna sovětského zboží Čajka, která v těchto dnech dostala zvláštní — jubilejní příděl. Prodávají se tu teď přenosné televizory, rádia, porcelán, keramika, textil — hodinky, hračky, jantarové šperky, gramodesky, atd. Podle čs. tisku za pět let v Čajce nakoupilo půldruhého milionu občanů zboží za 125 milionů korun.

Dobrovolně-nuceně

Počátkem dubna konaly se v Československu "dobrovolné" směny na všech pracovištích, na počest XV. sjezdu komunistické strany Československa. Na tu dobrovolnost si vzpomínáme: i Stalinův pomník se stavěl brigádnicky dobrovolně, i příspěvky na tzv. Koreu se dávaly dobrovolně.

Kostru člověka

v obci Alekšnice našel majitel na zahradě při jarním rytí. Jde o velmi vzácný nález skrčence z období mladší doby kamenné, tzv. leidenské kultury, staré kolem tří tisíc let. Nález byl identifikován jako kostra staršího muže, pocházejícího z kočovných kmenů, které obývaly čs. území ještě před příchodem Slovanů.

Nejsou hry

Přesněji: nejsou zřejmě profesionálně udělané domácí budovatelské divadelní hry: pražské Národní divadlo uvedlo na počest XV. sjezdu KSČ drama, které napsal a se souborem ND nastudoval — národní umělec Kazanský SSSR, laureát státní ceny SSSR Azirbajdžan Mambetov. Slavnostní premiéra byla přítomna celá vládní a stranická špička, kromě presidenta Husáka.

Rusalka nestárnoucí

Nejznámější a nejslavnější opera Antonína Dvořáka Rusalka se hraje už plných pětasedmdesát let. Posledního března 1901 se konala její premiéra v Národním divadle v Praze.

Obětí laviny

se cestou ze Špindlerova Mlýna na Obří boudu stala jednačtyřicetiletá občanka NDR. Její tělo bylo objeveno teprve po 13 dnech.

Osudy "Českého Kudirky"

Právní zástupce Čs. Nár. Sdružení Gerry Bazinet obhajoval 15. března našeho krajana, bývalého československého námořníka z lodí "Bratislava", Jana Morčínka, před Nejvyšším kanadským soudem v Ottawě. Bohužel, Supreme Court of Canada odmítl vyslyšet Morčínkův případ, čímž skončilo úsilí a námaha Československého Národního Sdružení o záchranu Jana Morčínka. Finanční náklady, které dosáhly částky sedmi tisíc dolarů, jakož i práce některých jednotlivců však nebyly nadarmo. Zabránilo se deportaci do Československa. Někteří krajané poukazují na to, že vše bylo vyhazování peněz, že Kanada, která ještě nikdy nikoho nedepotovala do země za "Železnou oponou", by i v našem případě Jana zde nechala. Toto tvrzení jest však omyl. Jan Morčínek měl dvakrát lhůtu dostavit se do 48. hodin s kufry na

imigrační úřad na letišti. V obou případech se podařilo oddálit deportaci prakticky "za pět minut dvanáct". Nyní na nátlak 22ti poslanců a senátorů deportační rozkaz byl dán na "řed" a Jan má možnost volného odjezdu do "třetí země". Jelikož však nemá pas, pouze lodní knížku, ani zde to s jeho odjezdem není lehké. V této době pouze dvě země přijímají emigranty bez pasu: Argentína

a Chile, tedy není mnoho na vybranou. Co bude dál, není prozatím jisté, ale není sporu o tom, že tento případ tvrdého dodržování nového kanadského zákona kanadskými imigračními úřady musí být výstrahou pro všechny návštěvníky a sportovce, kteří během Olympijských her přijdou do Montrealu s myšlenkou či rozhodnutím zde zůstat.

CZB

PŘIJDOU DALŠÍ?

Po řadě intervencí a článků v západoněmeckých novinách došlo alespoň v případě manželů Závětových (rodiče přišli do Německa v roce 1969 přes Jugoslávii, děti musely nechat v Československu), k šťastné události. Jejich děti, první z celkového počtu kolem 600 přišli v noci na pondělí 29. března z Československa do NSR. Osmiletý Karel, dvanáctiletá Ilona a třináctiletá Soňa Závětových mohli po sedmi letech konečně spatřit své rodiče. Čs. režim se nyní může chlubit svou "humanitou" a plněním helsinských dohod.

NÁVRAT DALŠÍHO ROZVĚDČÍKA?

Po Polácích a českém Pavlu Minaříkovi mají rovněž Bulhaři svou "senzaci". Do Bulharska se vrátil Ch. Christov, (39 let) který pracoval 11 let v blízkosti RLE a bulharské emigrace. Do zahraničí odešel jako "rozvědčík" v roce 1965 a po určité době vedl ve Vídni dvě kavárny, kde se scházeli bulharští emigranti včetně tajemníka bulharské socialistické strany v exilu S. Tabakova. Tzv. rozvědčík měl nejdříve pracovat ve vídeňské pobočce RLE, která po uzavření v roce 1974 se změnila na firmu Intora (o této firmě podal "svědectví" i Polák M. Lach, který se vrátil loňského roku do Polska). Christov prý mnohokrát navštívil mnichovskou centrálu RFE a byl neustále ve spojení s ústředím v Bulharsku. O všem hovořil v bulharské televizi.

Evropské zastoupení EL (pro redakční věci): EL-Evropské listy, Postfach 70 0103, D-6000 Frankfurt/M. 70.

Evropská administrace a expedice: Galerie Krause, Tumbelenstr. 37, CH-8330 Pfäffikon ZH.

Způsoby placení:

V NĚMECKU:

• bankovním převodem na adresu EL. Evropské listy Postfach 70 0103, Název banky: Commerzbank, D-6000 Gräfr. 85, Frankfurt/M. 90. Číslo konta: 64 00 220 — Směrovací číslo banky: 500 400

• zelenou složenkou (Zahlkarte), kterou si můžete ve Frankfurtu vyžádat nebo obdržít čistou na každém pošt. úřadě v NSR. — Název konta: EL-Evropské listy — Postscheckamt Frankfurt/M. — Číslo pošt. šekového konta: 3281 90-608

• V Německu (ale také z ciziny do Německa) můžete platit červenou (nebo žlutou) poštovní poukázkou na adresu EL, Postfach 70 0103, D-6000 Frankfurt/M. 70. V tomto případě připsíte na složenku výše uvedenou postscheckkonto, tedy: 3281 90-608, Postscheckamt Frankfurt/M. **Prosíme čtenáře v cizině, kteří platí do NSR, aby dávali tomuto poslednímu způsobu přednost, neboť nám ušetří vysoké bankovní poplatky.**

VE ŠVÝCARSKU:

• Převodem z banky na Schweizerischer Bankverein, Fil Obstrass, 8033 Zürich s poznámkou "z. G. Americké listy P5622 "890".

Roční předplatné na 52 čísel (od r. 1976): v Německu DM 46. —, pololetně DM 23. — čtvrtletně DM 11,50. Ve Švýcarsku SFr. 50.00, pololetně SFr. 25.00, čtvrtletně SFr. 13.00. V jiných zemích v příslušném počtu. —

CAE

Nezapomeňte hlásit každou změnu adresy. — Ukázková čísla zdarma.

ZA JÍMATE SE O DENI V ČESKOSLOVENSKU? ZA JÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly bodné místa Československu, pomalu, ale jistě mizí je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bolavým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu

EVROPSKÉ LISTY,

Galerie Krause, Tumbelenstr. 37, CH-8330 Pfäffikon ZH. Přihlašuji se za odběratele EL a předplatné zaplatím celoročně, pololetně, čtvrtletně. (Nehodící se škrtněte). Roční předpl. Sfr. 50.00, pololetní Sfr. 25.00, čtvrtletní Sfr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Platit lze pošt. složenkou nebo šekem.

Jméno
Adresa
Podpis

Americké listy/Evropské listy EL. Vydává a tiskne Universum Sokol Publication, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861, U.S.A. Tel.: (201) 826-1998. Vedoucí redaktor: J. Martínek. • Redakce v Evropě: Evropské listy EL, D-6 Frankfurt/M. Postfach 70 0103, Bundesrepublik Deutschland. — Redaktor: Václav Hora. • Vychází každý týden s výjimkou dovolené. • Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Veškerá tisková práva vyhrazena.

DOPISY BEZ ODPOVĚDI

Do československého veřejného života vstoupil zároveň s takzvanou normalizací sedmdesátých let nový politický fenomen. Čas od času, stále častěji a stále promyšleněji se někteří občané obracejí na stranické a vládní instituce otevřenými listy.

Nejsou to více méně privátní stížnosti, jak jich odjakživa docházely a dodnes docházejí na stranické a vládní instituce otevřenými listy. Nejsou to více méně privátní stížnosti, jak jich odjakživa docházely a dodnes docházejí na stranické a vládní instituce otevřenými listy.

K pisatelům těchto dopisů patřil Luděk Pachman i Vladimír Škutina, Milan Hübl i Jiří Hájek, Zdeněk Mlynář, Alexander Dubček i Josef Smrkovský. Ludvík Vaculík, Pavel Kohout, Václav Havel i Karel Kosík, abychom namátkou vyjmenovali jenom ty, k jejichž jménu není třeba připojovat životopisnou vysvětlivku. Většinou se ohrazovali proti bezpráví či příkoří, které jim osobně bylo způsobeno, ale šlo jim vesměs méně — posuzujeme-li věc pozorně — o nápravu jednotlivého případu než o kritiku obecného jevu. Hlavně však — jak to sami mnohokrát výslovně formulovali — jim šlo o to, uplatnit jedno z nejzákladnějších lidských práv, právo projevit svobodně slovem a písmem své přesvědčení, tedy právo,

které v zásadě uznává Československo jako signatář Všeobecné charty lidských práv a s jistým specifickým omezením i jako své právo ústavní.

V reakci na tento jev se ustálila zvláštní, ba poněkud groteskní praxe. Protože ani jedna věta zmíněných dopisů nenapadala podstatu společenského a politického zřízení Československa, protože jejich cílem byla očividně náprava nedostatků a jejich požadavky se vesměs omezovaly na přání, aby bylo uvedeno i do praxe, co pro stranu i vládu stojí teoreticky mimo diskusi, ba je to jejich výslovným programem, nebyli pisatelé dopisů kromě byrokratických šikan vystaveni hrubší perzekuci. Režim však učinil, co je mu odjakživa — s vyjimkou krátkého období pražského jara — hračkou, protože má absolutní monopol nad všemi informacemi: listy svou podstatou otevřené prostě potlačil, ve svých vlastních sdělovacích médiích jim neposkytl ani řádky, ani jediné vysílací minuty.

Jelikož však právě šlo o listy otevřené, a to nejen ve smyslu právní a literární stylizace, ale i v skutku a v duchu, tedy o výroky, s nimiž není třeba se tajit a vyslovovat je pokoutně, za zavřenými dveřmi či s rukou přiloženou k ústům, nebylo v zájmu autorů toto režimní utajování podporovat. Naopak: jisti si

nejenom svým dobrým právem, ale osmělení patrně tím, že ani režim sám ničím neprojevilo, že by šlo o činnost protizákonnou, neměli nejmenší důvod bránit tomu, aby jejich dopisy, podstatně otevřené, získaly publicitu.

Jestliže se v rámci štvavé kampaně posledních týdnů denuncuje tento otevřený postup, při němž jde pouze o zachování základních právních institucí normální společnosti, jako podezřelé jednání, hraničící málem se špiónáží a zradou, pak je jisté třeba se proti tomu, jako to činí postižení, co nejdůrazněji ohradit, popřípadě poukázat na podstatu poruchy, kterou věru nezpůsobili pisatelé otevřených listů.

Třebas i jisté jedno souvisí s druhým, jádro věci není v tom, že československá média nepřinesla nikdy ani stručný obsah některého z těchto dopisů, ale že ani na jediný nikdy jediným slovem neodpověděla, t. j. že adresát těchto listů jejich příjem dokonce ani nepotvrdil. Jisté že v řádu nikoliv denní politiky, ale pragmatického monopolního politikaření tomu nemůže být jinak: má-li něco zůstat utajeno, lze to ještě odsoudit, ale nelze na to smysluplně odpovědět.

Dopis — nejprivátnější či oten takzvaný otevřený — je především svou nejvlastnější podstatou výzva k dialogu, je to apel, který má zasáhnout adresáta a vybičnout jej ke spolupráci na utváření a přetváření skutečnosti. Dopis je zhmotněný projev lidské touhy po komunikaci, je už sám touto komunikací anebo alespoň jednou její polovinou. Je — třeba i byl sebe kritičtější a sebe drsnější k adresátovi — výrazem přesvědčení, že komunikace mezi člověkem a člověkem, mezi člověkem a institucí — popřípadě snad i mezi institucemi navzájem je zásadně možná, je dokladem společenského optimismu a víry ve zdravý lidský rozum.

Jen máličko prozíravý a trochu moudrý režim by si musel této vůle ke komunikativnosti, kterou projevují jeho zdaleka ne pouze průměrní občané, vážit. Tak, jako si této společenské síly váží otevřené společenské systémy, které na ní zakládají celou svou existenci a pro něž je dialog, vedený na všech úrovních a všemi prostředky nejproduktivnější ustavující společenskou silou.

Denuncovat vůli k dialogu pak není nemoudré pouze proto, že se tím umrtvuje společenská tvořivost, ale i proto, že tato síla je tak základní a obecná, že podvázána zde, musí si hledat cestu někudy jinudy. K těm, kteří chtějí slyšet a popřípadě odpovídat, přes hlavy těch, kteří dialog odmítají.

Zkreslený Kontinent

Referovali jsme nedávno v našem listě o nevidaném a ojedinělém poválečném úspěchu kulturní a literární revue ruské emigrace "Kontinent", která vychází už v sedmi jazycích (právě vychází sedmé číslo ruského vydání s románem Jiřího Hochmana "Český happening", statí A. Sacharova aj.). V Itálii byl zřejmě Kontinent podstatně upraven, jak vyplývá z dopisu šéfredaktora Kontinentu Vladimíra Maximova, který obvinil veřejně italského nakladatele "Garsanti" z padělků. V Itálii byl Kontinent záměrně upraven v promarxistickém smyslu. Již v nakladatelských údajích-impresu nebyla otištěna jména redaktorů, zřejmě z důvodu, že se zde vyskytují nelevicoví nebo levicí zklamaní autoři, jako je Ignazio Silone a Arthur Köstler. Prohlášení šéfredaktora Maximova bylo pak podstatně zkráceno a tím zkresleno. Příspěvky dané italskému nakladateli k dispozici v ruštině byly zmanipulovány, např. z Někrasova rukopisu byly přežaty pouze věci, které jsou prosty kritiky, otevřené dopisy mezi italským marxistickým profesorem Paccinim a Maximovem byly "pozoruhodným" způsobem zveřejněny, slovo dostal pouze Paccini.

Jak Maximov připomněl, nejde v Itálii o ojedinělý případ. Tak italská televize si příslušně upravila rozhovor s Andrejem Siňavským i zamlčela, že se nehlásí k marxismu. Maximov končí slovy: "Lze si dobře představit, jakou svobodu tisku by asi marxisté nadělili italskému lidu, když si již dnes v podmínkách parlamentární demokracie dovoří takový cynismus".

RŮST VÝVOZU

Vývoz československé — jablonecké bižuterie do celého světa vzrostl v posledních pěti letech o pětadesát procent, hlavně díky trhům v zemích Afriky a Ásie. Jablonecké zboží představuje na dvěstě tisíc vzorků, které musejí být trvale obnovovány a modernizovány.

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

První a druhý svazek expedován, třetí v tisku, čtvrtý a pátý připravován pro tisk.

Objednávky: GALERIE KRAUSE, Tumbelenstrasse 37, CH-8330 Pfäffikon-ZH

Objednávám výtisků I. svazku — II. svazku.
Přikládám šek (money order) na dolarů.
Jméno
Adresa
Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.
Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

SCIENTIFIC GLASS BLOWER

We are seeking an experienced glass blower to fill vital position available immediately within our Boston facility. This position calls for an extremely talented and versatile expert in the areas of APPARATUS WORK, SPECIAL DESIGN and PRODUCTION GLASS BLOWING. This is a support position and you will be offering 5 to 10 years of experience to a large staff of chemists requiring unusual and precision quality work. The qualified candidate will receive an excellent salary with outstanding benefits including profit sharing and relocation expenses. New England Nuclear also offers a stimulating environment and good working conditions. Applicants may call (617) 426-7347 collect for further information or you may send your resume and salary history to John Chabot, Corporate Employment Manager, New England Nuclear Corporation, 549 Albany Street; Boston, MA 02118.

NEN New England Nuclear

An Equal Opportunity Employer

ČEŠI MĚ ZACHRÁNILI!

Téměř osm desítek ředitelů turistického ruchu se ve Švýcarsku stará o blaho pocestných. Jeden z nich — ředitel z Leukerbadu (VS) — přilákal naší pozornost. Jmenuje se Renato Pacozzi (46) a nechť je postrachem švýcarským dechovek. Pan Pacozzi, absolvent milánské konservatoře, má totiž zcela nevinnou zálibu: komponuje pochody. Jenže to má malý háček. Pochody páně ředitelova nejsou tuctové, nýbrž zcela rafinované. Zmíněný komponista se vydal na cestu experimentů: počet taktů v jeho pochodech není omezen na tradiční čtyři, nýbrž se mění. Výsledkem pak jsou skladby, které se dají zahrát pouze s notnou dávkou umění a které uvádějí hudec z okolí Leukerbadu v paniku.

"Když byl jeden z mých pochodů — (La géronidine) — dvakrát odmítnut s odůvodněním, že se vůbec nedá zahrát," říká ředitel Pacozzi, "měl jsem toho už dost a obrátil jsem se na nejlepší muzikanty Evropy — do Prahy. A Češi mě zachránili! Můžete si ostatně sám poslechnout, jak bravurně zvládli mé (nehratelné) pochody!" Nadšením zářící pan Pacozzi zapíná gramofon...

Jehla vyluzuje z drážek dlouhohrající desky říznou muziku. "Tušíte," táže se záluďně komponista, "kdo mé pochody vlastně nahrál?"

Nemám zdání.

"Jsou to hudebníci z České filharmonie a část orchestru Národního divadla," rozpívá se šťastím pan Pacozzi a dodává: "Bez nich by tato deska nemohla vůbec vzniknout."

Marně hledám na obalu gramodesky příslušné údaje. Hobbykomponista Pacozzi však hbitě podává vysvětlení: "Z obchodního hlediska," říká, "by nebylo vhodné, aby deska, která se jmenuje "V Leukerbadu", byla nahrána cizinci. Umění našich krajanů se skrývá pod tímto názvem." Pod ředitelovým prstem čtu na obalu desky: Orchester Alpina.

Při loučení mě pan Pacozzi gramodesku věnoval. Alpina iš guet — galeci!

JIRÍ ČEJKA

J.

BUKUREŠT' — ATHÉNY

Rumunský šéf strany a státu Nicolae Ceaușescu byl na čtyřdenní návštěvě v Řecku. Ceaușescu je první východoevropskou hlavou státu, která navštěvuje po skončení druhé světové války Athény. Řecký ministerský předseda Karamanlis byl loni na návštěvě v Bukurešti. Obě země usilují o větší nezávislost v zahraniční politice. Ceaușescu a Karamanlis to znovu zdůraznili v interview. Vzájemné spolupráce stály proto na prvním místě jednacího pořádku. Bukurešt a Athény si vyměnily i názory na balkánskou spolupráci, problém Kypru a možnosti spolupráce při zkoumání ložisek ropy v oblasti Egejského moře. Zde by Rumunsko chtělo Řecku nabídnout vlastní zkušenosti s těžbou a zpracováváním tohoto důležitého zdroje energie.

Před Ceaușeskovým přiletem zveřejnily některé řecké deníky přátelské komentáře. List To Vima otiskl komentář Manolise Plמידise, který je považován za odborníka na balkánské problémy. Ten čtenářům připomněl, že Rumunsko je jediným z balkánských států, s kterým má Řecko jen málo problémů, které by bránily vzájemnému rozvoji vztahů. V období takzvané studené války — píše list, se Řecku a Rumunsku v roce 1956 podařilo navázat diplomatické styky. Jedním z výsledků Ceaușeskovy návštěvy bylo podepsání dlouhodobé dohody o hospodářské spolupráci, s platností na deset let.

ŠPANĚLSKÁ OPOSICE

Velká část stále ilegální španělské opozice se rozhodla vytvořit společný representativní orgán, v němž by byli zastoupeni socialisté, křesťanští demokraté, komunisté a liberálové. Dvě velké ilegální opoziční skupiny, takzvaná Demokratická junta ovládaná komunisty a takzvaná Socialistická platforma, v níž mají hlavní slovo socialisté, se po zdoluhavých jednáních tedy dohodly na společném postupu. Není pochyb o tom, že jejich rozhodnutí urychlily výstřely policie do demonstrantů na severu Španělska a zjevná nejistota vlády. Společný program opozice má nyní rozpracovat stálá komise, jejíž práce má přispět k tomu, aby

Mezinárodní přehled

se k dosavadním skupinám připojily i další, stojící zatím stranou. Zásadní ochotu Ariasovy vlády připustit činnost politických stran mezi tím kritisoval vůdce jediné politické strany, která je ve Španělsku legální — Falanga, jejíž program je vyhlášen v takzvané Španělské chartě uveřejněné v roce 1937. Fernandez Questa se domnívá, že principy Falangy, dosud platné a uznávané, nepřipouštějí možnost zřízení jiných politických stran.

SJEZD BEZVÝZNAMNÝCH

V Bonnu se konal sjezd Německé komunistické strany a pro sdělovací prostředky v Československu to byla velká událost. Když to začalo, přineslo Rudé Právo dlouhý článek na první straně a dokonce třikrát za večer se hlásil dopisovatel Josef Hora v režimním rozhlasu z bonnské Bethovenovy haly.

U nepoučeného posluchače, který by to bral všechno vážně, by byl musel vzniknout dojem, že Německá komunistická strana vskutku je stranou pracujících — anebo při nejmenším, že to je strana s širokou voličskou členskou základnou mezi západoněmeckým dělnictvem. Skutečnost je ovšem ta, že se pro Německou komunistickou stranu v posledních volbách do Spolkového sněmu vyslovilo jen tři desetiny jednoho procenta hlasů, což přirozeně nemohlo stačit ani na jeden poslanecký mandát. Situace při volbách do jednotlivých zemských parlamentů jež následovaly — byla obdobná — ani jeden zvolený komunistický poslanec! Je to typické sektářské politické seskupení — bez vůle k autonomii — bez schopnosti k obnově.

V režimních sdělovacích prostředcích v Československu mluví o Německé komunistické straně beze smyslu pro dimenze. Problémy celého západního světa promítají rádi do mikrokosmu této straníčky. A pokud jsou nuceni vzít realitu přece jen na vědomí — vždycky tak činí s omluvným zjištěním, že to má Německá komunistická strana těžké, že je diskriminována a pronásledována. Rudé Právo teď uvedlo jako nový ofresný doklad té dis-

kriminace i to, že vysocí straníční delegáti z východního Německa nemohli do Bonnu letět aeroplánem — ale museli vzít za vděk vlakem. — V důsledku čehož prý je demokratická veřejnost v Německé spolkové republice — rozhořčená.

Představme si, že by se v Praze konal sjezd třebas lidové, nebo socialistické strany — a že by jako zahraniční delegáti přijeli čelní představitelé křesťansko demokratických a socialistických stran z celé západní Evropy. Že by nejenom na tomto sjezdu lidové či socialistické strany v Praze přednesli své projevy, ale že by, podobně jako komunističtí delegáti na sjezdu Německé komunistické strany v porúřských městech — mohli v českých městech pronést k zástupům veřejné projevy. Že by se takového sjezdu lidové či socialistické strany v Praze mohli zúčastnit v libovolném počtu novináři, ze zahraniční televize, rozhlasu, a tisku. Přitom socialistická či lidová strana v Československu jsou strany Národní fronty a není známo, že by za posledních sedm na demokracii hubených let byli v Československu pronesli i jen slůvko kritiky na adresu vlády.

USA — BĚLEHRAD

Podle dohody mezi jugoslávským petrochemickým podnikem Zahrebska Industrije Nafta a americkou firmou Dow Chemical Corporation staví se společný petrochemický kombinát na jadranském ostrově Krk, za 750 milionů dolarů, z čehož americký partner poskytne 499 procent. Je to největší projekt, kterého se kdy některá americká firma ve východní Evropě zúčastnila. Kombinát má být vystavěn postupně ve třech etapách a dokončen roku 1979. Bude vyrábět především plastické hmoty, zčásti pro vlastní potřebu Jugoslávie a zčásti pro vývoz. Předpokládá se, že hodnota jeho roční výroby dosáhne 550 milionů dolarů, z čehož má 200 milionů dolarů připadnout na export. Pro Jugoslávii bude petrochemický kombinát značným hospodářským přínosem. Najdou v něm zaměstnání tisíce dělníků, kteří se vracejí ze západní Evropy. Ostrov Krk byl pro jeho výstavbu vybrán

především proto, že těsně u jeho břehů je moře velmi hluboké a umožňuje přistávání i těch největších naftových lodí. Z ostrova Krku má vést ropovod do severozápadních oblastí Jugoslávie s přípojkou do Maďarska a Československa.

Jugoslávská vláda projevila zájem ještě o celou řadu jiných společných hospodářských projektů se Spojenými státy a zájem o takové projekty vzrostl také v Americe.

DNEŠNÍ KAMBODŽA

Švédský velvyslanec v Pekingu Kaje Bork byl prvním západním diplomatem, který navštívil Kambodžu poté, co tam převzali moc rudí kmérové. Co vyprávěl americkým novinářům?

“Všechno v Kambodži funguje jako za války. Lidé žijí jako za války. Jako by celá země byla v permanentním válečném stavu. Každý dostává denní přiděl rýže a nic víc. Rudí kmérové se pokoušejí vyhladit do posledních zbytků všechno, co by připomínalo starou společnost. Soukromé vlastnictví je zrušeno. Nikdo nesmí vlastnit ani záhumenek. Hlavní město Kambodže, Pnom Penh, které bylo perlou Indočíny, je dnes městem duchů. Na konci války — tedy ještě na začátku minulého roku — v něm žilo asi dva-a-půl miliónu lidí. Dnes v něm žije jen asi sto tisíc lidí. Oficiální zdůvodnění: Museli jsme většinu obyvatelstva evakuovat, protože hrozily hladomor a cholera. Ve skutečnosti však chtěli rudí kmérové vypudit z hlavního města přívržence bývalého presidenta Lon Nola, respektive — chtěli se jim pomstít. Viděl jsem, že mnohé domy a mnohé obchody v hlavním městě byly narychlo opuštěny. V opuštěných obchodech, které nikdo nehlídal, leželo ještě zboží. Vypuzení obyvatel hlavního města pracují výlučně v zemědělství. Peníze neexistují. Pošta nepracuje a nedodává dopisy. Telefon nefunguje. Noviny nevycházejí. Jediné spojení s cizinou obstarává dvakrát týdně letadlo do Pekingu.”

NÁVRAT EXULANTŮ

Do Španělska se po téměř čtyřicetiletém exilu vracejí emigranti, kteří svou vlast opustili v průběhu občanské války. Jsou mezi nimi někteří význační odpůrci frankistického režimu. Britská tisková agentura Reuter jmenuje spisovatele Jorge Sempruma, autora scénáře k filmům “Z” a “Doznání”, což byl příběh Artura Londona, jednoho z odbojářů v praco-

su s Rudolfem Slánským. Do Španělska se také vrací exiloví komunisté; ministr vnitra Fraga Iribarne však prohlásil, že návrat za nynější vlády nebude dovolen předsedkyni strany Ibarruri a generálnímu tajemníkovi Carillovi. Řada vynikajících odpůrců frankismu se návratu nedožila. Patří mezi ně malíř Picasso, celista Cassals a básník Jimenez. Někteří — jako spisovatel a filosof Salvador de Madariaga — zatím v exilu zůstávají.

TVRDÝ TITO

Jugoslávský spisovatel a bývalý universitní docent Michail Michajlov, který si odpykává trest sedmiletého žaláře, vyneseného na základě obžaloby, že šířil protistátní propagandu, skončil 107-denní hladovku. Po celou tuto dobu odmítal přijímat kromě nápojů a čokolády jakoukoli jinou potravu a jeho tělesná kondice se značně zhoršila. Ztratil 25 kilogramů a aby byl udržen při životě, byl převezen z věznice ve Sremské Mitrovici do ústřední vězeňské nemocnice v Bělehradu, kde byl uměle vyživován vitamínovými a glukosovými injekcemi. Hladovku zahájil proti špatnému zacházení a ustal v ní teprve, když mu byly povoleny úlevy, — když mu byly dány do cely zahraniční noviny a knihy, rozhlasový přijímač a když se v jeho cele opět začalo topit. Jeho požadavku, aby byl oddělen od kriminálních zločinců však vyhověno nebylo. K částečným úlevám se jeho věznitelé zřejmě rozhodli z obav, aby nezemřel a aby jeho smrt nevyvolala jak v Jugoslávii tak i v zahraničí vlnu protestů.

DVAKRÁT Z MAD'ARSKA

Od 1. dubna smějí si Maďaři nakoupit více deviz na zahraniční cesty. Až dosud mohli proměnit při cestách do Jugoslávie a na Západ 3000 forintů, nově je povolena částka 3300 forintů (v oficiálním přepočtu by mohli dostat kolem 446 marek = 178 dolarů). Po maďarské revoluci 1956, kdy směli Maďaři prvně vycestovat na Západ, dostávali na cestu 80. dol. Do východoevropských zemí je pro maďarské turisty povolena částka 10 tisíc forintů, smí se bezcelně dovést i zboží v hodnotě 5 tisíc forintů. V r. 1975 trávil 3,9 mil. Maďarů svou dovolenou nebo výlet v cizině.

V maďarské armádě došlo právě k “reformě”. Základní vojenská prezenční služba byla zkrácena z dosavadních 36 měsíců na 24 (u studentů na 18 měsíců). Byla však prodloužena povolávací povinnost až do věku 55 let (dosud do 50). I tak patří délka vojenské služby ve východoevropských státech k nejdelším na světě.

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET — NEW YORK

Nejmodernější zařízená a vším pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svíčková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný pilsenský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. “Special Luncheons” 12 Noon — 4 P. M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-3505 — RH 4-9787

NAPĚTÍ UVNITŘ VLÁDY?

V týdnech, které předcházejí chystanému sjezdu Komunistické strany Československa, se v nejvyšším československém vedení projevují známky hlubokých neshod; zrači se v nich trvalá neschopnost vypořádat se s traumatickými událostmi roku 1968. Nejnapadnějším náznakem je nová a prudká kampaň, kterou rozpoutala dogmatická skupina v politbyru, vedená Vasilem Biľakem, proti Alexandru Dubčekovi a jeho spolupracovníkům, kteří jsou teď veřejně označováni jako "zrádci".

Časování Biľakovy kampaně i její rétorika dávají tušit, že se tím má podrýt autorita prezidenta Husáka a dalších umírněných politiků, kteří se staví proti tvrdým zákrokům vůči Dubčekově skupině. To, že se dosud nedospělo k dohodě o této otázce, která znepokojuje po-invační režim od samého začátku, zjevně ukazuje, že Československo je stále zneklidňováno — téměř osm let poté, co tanky Varšavského paktu skoncovaly s Dubčekovým reformním experimentem.

Roztržka se jeví v rozporné zahraniční i domácí politice Prahy. Československo zůstává příčinou rozpaků jak pro některé komunistické sousední země, tak i pro některé západní komunistické strany, které se veřejně

rozhodly pro "demokratickou cestu k socialismu."

V zahraniční politice se Československo velmi snaží vylepšit svůj obraz v cizině. Ministr zahraničí Bohuslav Chňoupek, Husákův společník, v tom měl značný úspěch — například při normalizaci styků se sousedním Rakouskem 30 let po válce. Kancléř Bruno Kreisky před měsícem navštívil Prahu jako první představitel Rakouska od té doby, co komunisté v Československu převzali moc. Československo se také snaží o zlepšení vztahu ke Spojeným státům, navzdory obchodním restrikcím ze strany Kongresu. Zatímco některé složky pražské vlády doporučují zlepšení diplomatických a obchodních styků se západem, jiné — jak se zdá — sledují opačný kurs.

To platí zvláště o Biľakově ideologickém oddělení ústředního výboru a o ministerstvu vnitra. Ačkoliv v čele ministerstva vnitra je umírněný Jaromír Obzina, většina vedoucích činitelů bezpečnosti je prý úzce spjata s Biľakem a s jinými dogmatiky v politbyru, jako je předák odborů Karel Hoffmann a vůdce pražské stranické organizace Antonín Kapek.

Zahraniční diplomaté v Praze hlásí, že československé bezpečnostní orgány záměrně porušují ustanovení helsinské dohody o vztazích mezi lidmi a dokonce i o obchodních záležitostech. Československé sdělovací prostředky, které podléhají Biľakovi, denně útočí na západní země daleko tvrdším stylem než jaký je možno pozorovat ve sdělovacích prostředcích jiných východoevropských zemí.

Pražský tisk také vede kampaň proti takzvaným "revizionistickým" komunistickým stranám — čímž se jasně míní komunistické strany Itálie, Francie, a Španělska, jakož i Jugoslávie a Rumunska, které se dovolávají zásad "suverenity, rovnoprávnosti a nevmešování se do vnitřních záležitostí" — což se v Praze vykládá jako důkaz jejich "maloměstského nacionalismu". S těmi to názory se pojí nová podpora takzvané Brežněvovy doktriny omezené svrchovanosti, kterou se Moskva pokoušela ospravedlnit invazi do Československa.

Na tomto pozadí je nová veřejná kampaň proti Dubčekovi dost podivná — zvláště když Husákova umírněnost a poměrně úspěšná hospodářská politika v podstatě odstranila politické a ideologické nebezpečí, vyplývající z "Pražského jara". Pražské tvrzení, že Dubček, bývalý ministr zahraničí Jiří Hájek a bývalý tajemník ústředního výboru Zdeněk Mlýnář tajně dostávali peníze z rozhlasové stanice Svobodná Evropa, označil jeden východoevropský diplomat jako "groteskní". Zdá se, že Biľakovo oddělení se rozhodlo vykonstruovat spojení mezi československou politickou opozicí a americkou CIA, poté co se americká zpravodajská služba stala ve Spojených státech a jinde předmětem rozsáhlé kritiky.

Podle názoru politických pozorovatelů tato proti-dubčekovská kampaň dostala Husáka a jeho přívržence do defenzivy právě v kritických dnech předsjezdového manévrování. Husák má sice, jako prezident a generální tajemník strany, v rukou dvě klíčové posice ve státě, ale jeho mocenská základna je i nadále omezená. Dogmatici, kteří mají silnou oporu v politbyru, ztěžují Husákovi jeho snahu o upevnění osobní autority a Husák je — nucen přijímat jejich domácí politiku.

Pravděpodobné je, že bude rozpor ve vedení pokračovat i po chystaném XV. sjezdu, i když se očekává, že Husák zůstane vůdcem strany. Počítá se mu získat jakousi oporu ve veřejnosti a nyní se pokládá za jediného člena vedení, který má v zemi jakési postavení.

D. D.

Špionáž jako - předmět na universitě

Lund, starobylé univerzitní město na jihu Švédska (50.000 obyv.) má nyní ojedinělý světový rekord. Na jeho universitě, po Uppsale nejstarší v zemi, byl zahájen loni, 15. října nový univerzitní kurs — ve špionáži. Vyučuje se ve Výzkumném ústavu politického programu, který je napojen na fakultu sociálních věd, a má v čele iniciátora výuky v tomto novém akademickém předmětu, — docenta Stefana Dediera. Původce a hlavní učitel předmětu však raději mluví o zpravodajství — Intelligence Service, než o škole špiónů, jak byl kurs lidově nazván.

JDE O VÝCHOVU ŠPIONŮ V NĚJAKÉM SMĚRU?

"Naprostě nikoliv", zdůrazňuje docent Dedier. "Ani nejde o dosažení akademické hodnoty jako třeba dr. špionáže, ale o vážné vědecké ozeznámení s důležitým společenským a mezinárodním jevem, nesmírně velkého dosahu a ekonomické náročnosti."

Docent Dedier je bratrem jugoslávského partizánského vůdce a publicisty. Sám je nyní švédským občanem. Ke svému učebnímu předmětu má široké předpoklady. Po studiu v Princetonu se stal novinářem v americkém komunistickém časopisu Daily Worker a byl několik měsíců vězněn pro komunistickou činnost. Ve válce byl americkým parašutistou, po válce se vrátil do Jugoslávie, stal se zástupcem šéfa státní tiskové agentury Tanjug, vedoucím Borby a ředitelem Ústavu atomové fyziky. Pak se v režimem rozešel a emigroval. V Lundu působí od r. 1961. Příjemně vyhlížející, dobře oblečený muž přednáší svůj předmět anglicky se silným americkým přízvukem a někomu připomíná typického anglického country squire.

JAK JSTE PŘISEL NA MYŠLENKU VYUČOVAT O ŠPIONÁŽI?

Na ideu jsem narazil při návštěvě USA v r. 1972. Náhle jsem si uvědomil, že ačkoliv státní a sociální vědy se věnují každé myslitelné společenské funkci, opomíjejí zpravodajskou činnost. Ani na 4.000 amerických universitách nenajdete předmět podobného druhu, ačkoliv se ve svých učebních programech zabývají rozsáhlou paletou od balsamování až po vedení hotelu. Když jsem se vrátil do Lundu, vypracoval jsem návrh projektu a přešel vlnu ohromného šoku. který návrh vyvolal. Nyní kurs pokračuje už v druhém termínu. Studium zahrnuje mj. analýzu významných případů špionáže v historii, srovnávací studie o špionáži americké, sovětské a švédské a jejich vztahy k vědě a technice.

MÁTE PIONÝRSKÉ POTÍŽE?

Nejsou ani tak počáteční potíže růstu jako problém jak sladit potřebnou utajenost s demokratickým požadavkem na otevřenost a volnou disku-

si. Každý stát potřebuje svou zpravodajskou službu. Se vším se ovšem na buben jít nemůže, ale těch známých 200 zpravodajských ústředí o sobě navzájem ví enormně více, než veřejnost se dozví o kterékoliv z nich. Může být tedy otázka, proč takové utajování. Ale všechno má své proto. V jedné věci je v jednom státě dovoleno to, co je v druhém trestáno smrtí.

JAKÉ MÁTE

OSOBNÍ ZKUŠENOSTI Z PŘEDMĚTU?

"Každý, kdo cestuje do zahraničí a tam pracuje, dříve nebo později přijde do styku se zpravodajskými službami bez ohledu na své vlastní povolání. Tohle je zvlášť pravdivé u těch, kteří pocházejí z těchže oblastí jako já." Docent Dedier rozeslal na různá místa ve světě oznámení o zahájení svého kursu, docela tak, jak se normálně děje u tradičních předmětů, jako je třeba chemie nebo fyzika. Mírně ironisující komentátor předního švédského listu Sydsvenska Dagbladet uvedl k lundské akademické novince: "Obvykle dobře informované prameny ze špionážních kruhů naznačují, že CIA a KGB jsou připraveny vyslat do Lundu plný tučet špičkových špiónů na další akademické zaškolení. Co jinak může být lepším doporučením?" S tím tedy jistě není možné počítat. Ale na první kurs se přesto zapsalo na 60 posluchačů, až na jednu plavovlásku, možná příští švédskou Mata Hari, samí muži. IL

OSTUDA

Z Vancouveru nám došla zpráva, která asi žádného Čechoslováka nepotěší. Při razii protinarkotikové odbočky Kanadské královské Jízdní policie bylo zatčeno 6 mužů a jedna žena, při prodeji heroinu. Nejsmutnější je, že mezi zatčenými jsou tři Čechoslováci: dvacetišestiletý Miroslav Lanka, dvaapadesátiletý Andre Hanko a dvacetidevítiletá Jarmila Horáková. Jsou to tři skuteční hrdinové našeho exilu, za které se musíme stydět.

CZB

Olympik má bratra

V těsném sousedství pražského hotelu Olympik byl otevřen nový hotel — Olympik II s 275 pokoji, poněkud dvoulůžkovými. Vzniklo tak největší pražské ubytovací středisko, s kapacitou 1534 lůžek a se 700. místy u stolů v celkem devíti pohostinských střediscích.

Z LIDOVÝCH PRANOSTIK O DUBNU

- Sníh dubnový jako mrva pohnojí.
- Dobrý květ třešně značí i dobrý odkvet obilí.
- Na čtvrtek zelené hráchy zasívej!
- Na Velký pátek země nehýbej!
- Na Velký pátek když prší, sucho úrodu poruší.
- Kolikrát se objevilo minulého roku jíní před Michalem, tolikrát přijde i po Jiřím.
- Jiří s teplem, Mikuláš s pící.
- Jak dlouho žába před sv. Jiřím křičí, tak dlouho po sv. Jiří mlčí.
- Jiří i Marek mrazem nás zalek.
- Kolik mrazů do Jiří tolik od Václava.
- Panuje-li až do 24. dubna příznivé počasí, tu lze očekávat, že potrvá až do konce měsíce.
- Hoďné-li v dubnu vítr duje stodola se naplňuje.
- Sv. Jiří kravám pící dává, sv. Nikola koním, sv. Eliáš začínuje, Panna Marie (8. září) zasívá a Máť orodovnice (1. října) vše s polí sbírá.
- Duben hojný vodou, říjen pivem.
- V dubnu valný vítr se ozývá, seno i žito pěkné bývá.
- Když záhy trn rozkvétá, záhy i žito vymetá.
- Mokrý duben a máj chladný — k sýpkám, k senu přístup žádný.
- Může-li se havran o sv. Jiří v žitě skrýti, budem nejspíš úrodný rok míti.
- Květou-li hojně stromy koncem dubna, bývá mnoho ovoce.
- Bouřky v dubnu zvěstují mokré léto.
- Pakli v dubnu-jasno, hojně sucha jest, jistě máj ukáže hrubou a drsnou pěst.
- V dubnu je čas nejistý jako panský kvas.
- Suchý půst — úrodný rok.
- Jaro přízeň — léto trýzeň.
- O sv. Jiří vylézají z děr hadi a štíři.
- Ozývá-li se v dubnu hrom, nebojí se mrazů strom.
- Na sv. Jiří vlašťovky víří a luka jdou do sena.
- Záhy-li kosu slyšeti, můžeš se rolníku těšiti.

SPORT

• 21. kolo I. ligy kopané: Teplice-VSS Košice 0:0, Inter Bratislava-Trnava 1:2, Ostrava-D. Praha 3:0, Trenčín-Brno 0:2, Plzeň-Slovan Bratislava 0:0, Žilina vers. Trinec 3:0, Bohemians-Slavia 1:0, Lok. Košice-Jablonec 10:1. Tabulka: Slovan Bratislava 24 bodů, Ostrava 24, Teplice 24, Brno 23, Slavia 23, D. Praha 23, VSS Košice 22, Inter Bratislava 22, Trnava 21, Bohemians 20, Plzeň 20, Žilina 19, Trenčín 18, Jablonec 17, Trinec 14 bodů.

• V 18. kole II. ligy kopané vyhrála Sparta (22 bodů) nad Bardejovem 3:0 a udržela se na 3. místě. Vedoucí Banská Bystrica porazila na svém hřišti druhý tým tabulky Frýdek-Místek jen těsně 1:0.

• Fotbalisté Argentíny zahájili své

evropské turné v Kyjevě, kde překvapivě porazili tým SSSR 1:0. Hrál se na sněhu a značně zmrzlém hřišti, což vyhovovalo především domácím hráčům.

• Volejbalová liga měla opět kompletní pořad. V soutěži mužů potvrdila svoji převahu RH Praha, která bez zaváhání obsolvovala své utkání na horké půdě v Roudnici a v Ústí n. L. V lize žen útočí Tatran Střešovice na vedoucí týmy RH Praha a UK Bratislava. Škoda velkých ztrát střešovických hráček v úvodu soutěže.

• Američané dostali povolení k výstupu na Mt. Everest, který podniknou letos s devítidennou horolezeckou výpravou na podzim pod vedením Philippa Trimbleho. V tomto termínu měli vystoupit na "vrchol snů" Francouzi, výpravu však odvolali. Američané zdolali Mt. Everest již v roce 1963.

• Vítězi ankety o nejlepší házenkáře roku 1975 se stali brankář RH Bratislava Ján Packa a Milena Foltýnová z Gottwaldova. Přehled dosavadních vítězů: 1967 Havlík a Kernerová, 1968 Arnošt a Červinková, 1969 Havlík a Kernerová, 1970 Konečný a Kernerová, 1971 Kavan a Brůnová, 1972 Kavan a Kernerová, 1973 Jarý a Brůnová, 1974 Krepindl a Foltýnová.

• Bilance derby Slavia-Bohemians Praha od roku 1925: 32-12-16 a skóre 159:86 pro "sešívání."

• B-skupinu MS v ledním hokeji vyhrálo Rumunsko s 11 body před Japonskem (10) a Norskem (8).

• V přípravě na MS 76 v ledním hokeji v Katovicích sehrál "bronzo" tým NSR dva zápasy s plzeňskou škodovkou. První zápas ve Füssemu Němci prohráli 4:2 (1:2, 0:2, 1:0), ve druhém, který se hrál v Kaufbeurenu se svěřenci trenéra X. Unsinna revanžovali Plzeňákům 3:6 (1:1, 4:1, 1:1).

• Již počtvrté vyrovnal Američan Steve Williams světový rekord v běhu na 100 m časem 9,9 vt.

• Jimmy Connors vyřadil v semifinále turnaje v Palm Springs Björna Borga hladce 6:3, 6:4. Ve finále, které je dotováno 200.000 dolarů se střetne Connors se svým krajanem Roscoe Tannerem.

• Letošní 16. ročník šermířského turnaje o Pohár Martini v New Yorku, který patří mezi nejdůležitější turnaje světa, přinesl vynikající úspěchy čs. reprezentantům. Jaroslav Jurka (26) si připsal na své konto prvenství v kordu a ve fletu obsadila K. Rácová 3. místo. Na turnaji startovalo 300 šermířů ze 14 zemí.

• Ve čtvrtém kvalifikačním utkání vítězů české a slovenské II. ligy ledního hokeje (NHL) o postup do I. ligy vyrovnal Zvolení stav na 2:2. Nyní musí sehrát ještě nejméně dva zápasy; v případě remízy by se hrálo poslední utkání v Karvině.

• Čs. reprezentantka D. Kuzmanová zvítězila ve slalomu v italském Corno alle Scalla, který se započítává do EP. Měla v obou jízdách nejlepší čas. Šoltýsová byla osmá.

• 32. kolo I. kokejové ligy (předposlední): Plzeň-Jihlava 4:8, Pardubice-Brno 5:4, Kladno-Sparta 6:1. Tabulka 1. skup.: Kladno 46 bodů, Pardubice 44, Jihlava 36, Brno 33, Plzeň 29, Sparta 26. Ve druhé skupině: Ingstav Brno verus VŽKG 2:7, Košice-Litvínov 3:1, Slovan Bratislava-Motor Č. Budějovice 6:2. Tabulka 2. skupiny: VŽKG 33 bodů, Motor Č. B. 32, Košice 31, Slovan 29, Litvínov 26, Ingstav 14 bodů.

• ME hokejistů do 19 let bylo zahájeno v Opavě a Kopřivnici. Československo vers. Švýcarsko 8:1, SSSR-Polsko 9:2, Švédsko-NSR 7:2, Českosl.-NSR 5:3, Českosl. B.-SSSR 2:4, Švédsko-Švýcarsko 8:1, Polsko-Finsko 2:5, Českosl. vers. Švédsko 4:3, SSSR-Finsko 6:1, NSR-Švýcarsko 7:5, Polsko-Českosl. B. 2:11. Do finále postupují: Československo, Švédsko, Finsko a SSSR.

WS/39

VIII. SJEZD SVU

VIII. sjezd Společnosti pro vědy a umění bude zahájen ve čtvrtek 12. srpna na universitě Georgetown ve Washingtoně. První den sjezdu bude věnován registraci a valnému shromáždění SVU. Večer téhož dne bude seznamovací večírek v budově amerického senátu.

Přednášky na námět "Přínos Čechů a Slováků Spojeným státům a Kanadě" se konají celý den v pátek, v sobotu dopoledne a v neděli 15. srpna dopoledne. Slavnostní zasedání SVU bude v sobotu dopoledne. V pátek 13. srpna večer bude koncert dechové hudby americké armády na schodech budovy amerického kongresu. Bude hrát asi 70 hudebníků a zpívat 35-členný pěvecký sbor. Na pořadu budou skladby čs. hudebních skladatelů. V sobotu večer bude slavnostní banket a po něm jubilejní ples v nejnovějším washingtonském hotelu "L'Enfant Plaza".

Připravují se také různé exkurze, výstavy knih a výtvarného umění a jiné souběžné akce. Knihovna amerického kongresu bude mít mimořádnou výstavu českých a slovenských knih.

Přednášková část bude rozdělena na několik tematických skupin a symposií, většinou spojených s příspěvkem českých a slovenských přistěhovalců Americe. Jedna kategorie se zabývá osobnostmi čs. původu, budou též přednášky o etnickém životě Čechů a Slováků v jednotlivých státech americké unie a posléze se bude také přednášet o historii jednotlivých čs. organizací v Americe. Jiné skupiny přednášejících se soustředí na specifické kulturní oblasti, na hudbu, náboženství, ekonomiku a jiné věci. Příhlášky k přednáškám přijímá jejich organizátor: Dr. A. B. Bořkovec, Insect Chemosterilants Laboratory, Agricultural Environmental Quality Institute, Agricultural Research Center, Beltsville, Md. 20705, USA. Dalšími body sjezdu bude obvyklé valné shromáždění s volbami a různé kulturní a společenské podniky.

Pořadatelé sjezdu zaručují každému předem registrovanému účastníkovi sjezdu ubytování přímo na universitě Georgetown za poměrně nízké ceny. Ubytování si mohou zájemci prodloužit i na celý týden. Letos bude Washington v souvislosti s americkými jubilejními oslavami cílem četných turistů, proto může být ubytování zejména v letních měsících nepřekonatelným problémem. Doporučujeme proto našim čtenářům, aby využili této příležitosti a spojili plánovanou návštěvu Washingtonu s účastí na sjezdu SVU. Informace lze získat na této adrese: SVU, 2067 Park Rd., N. W. Washington, D.C. 20010, USA. Newyorská adresa: Dr. Hanuš Lexa, P. O. Box 1614, Long Island City, N. Y. 11101.

ZE SVAZU ČS. SVOB. SPORTOVců

V restauraci "Praha" konala se 25. března valná hromada, za pěkné účasti členů. Předseda Luboš Vomačka a jednatel Béd'a Havelka nemohou vykonávat své funkce, neb oba se stěhují do Kalifornie, kde se stali řediteli golfových klubů v Pasadeně. Novým předsedou byl zvolen Miloš Vobořil, I. výkonným místopředsedou Luděk Jánský, II. místopředsedou K. Machálek, sekretář L. Pavlišta, pokladník A. Čech, matrikář J. Patričný. Všichni přítomní jednomyslně poděkovali L. Vomačkově a B. Havelkově za jejich 10-ti letou úspěšnou a obětavou práci pro odbočku a oběma byla předána plaketa. Nový výbor bude nádale pořádat Ples a Výlet — nová adresa: 218 West 24th Street, Deer Park, New York 11729. Telefon 586-0215. Novému výboru mnoho zdaru, a dík za vše, Luboši a Béd'ovi!

Tiskový referent

LUCERNA V NEW YORKU

Krajanské divadlo J. Snížka oslavilo 20 let "Lucernou" A. Jiráskova. Volba neobyčejně šťastná, neboť Lucerna pro svou klasickou krásu dosáhla 70ti jevištních let. Nastudovat tuto hru a zvládnout technicky na malé ochotnické scéně je těžký úkol, který splnila B. Helclová virtuózně. Výprava profesionální umělkyně pí. Mládkové zcela odpovídala kouzlu hry a originální scénická hudba, volená J. Šabatem, doplnila atmosféru. Herecké výkony byly nadprůměrné. Vítězně vyšel pár: Klásková B. Helclové-Snížkové a Klásek V. Kalouše. K nim přistupuje skvělý výkon V. Korce v roli učitele Zajíčka a zjevem i hrou půvabná Hanička V. Křenkové, dále výbornou dík kněžna M. Kociánové a přesvědčující hrou i zjevem mlynář L. Nováka. Zcela originální v maskách byli vodníci: vždy na humorné herecké výši Jára Kohout, jehož doprovázela studie poeticky laděného druhého vodníka R. Horáka. Nový zjev souboru, J. Hypl v roli elegantního hraběte, je velkým hereckým přínosem. Muzikant Zima L. Herce, vynikl v epizodě podáním a zjevem. Tak i milá postava babičky N. Horákové, i rozkošné komorné, V. Bocková a G. Lemová. Umělecké vedení B. Helclové bylo opět vynikající a úspěch představení jistě přinese v budoucnu další úspěchy při vyprodaném domě, jak bylo při Lucerně. Oslava 20ti let Krajanského divadla, důstojná událost k památce zakladatele J. Snížka, byla doplněna vřelým proslavem dr. Lexi.

A. Brandová

PROSÍME — NEPŘEHLÉDNĚTE

Vážení přátelé, přestože dodávání novin je nyní v pořádku, může se stát — stále ještě nejspíš v souvislosti s nepříjemnostmi z minulého období — že máte s novinami nějaký problém. Jelikož naše ústřední kartotéka a přesná evidence předplatitelů je v centrální redakci v USA, prosíme, abyste se se stížnostmi, případně jakýmkoliv problémy — at' se týkají dodávky novin anebo předplatného, obraceli přímo na nás. To jest: AL/EL, 283 Oak St., Perth Amboy, USA. Jedině odsud jsme schopni s plnou odpovědností Vaše připomínky vyřídit.

Děkujeme, AL/EL

UPOZORNĚNÍ ODBĚRATELŮM EL
VE ŠVÝCARSKU A NĚM. SPOLKOVÉ
REPUBLICCE

S odstupem velmi dlouhého času, kdy jsme uvedli do pořádku doručování novin ve prospěch předplatitelů i zájemců, přiložili jsme k Evropským listům z 2. února složenky k vyrovnání předplatného. Avšak — řada předplatitelů dosud, patrně z opomenutí, nereagovala. Proto znovu snažně prosíme, abyste předplatné laskavě co nejdříve vyrovnali. Tak i my budeme mít předpoklady plnit své povinnosti ke čtenářům do všech detailů. Děkujeme Vám za spolupráci a pochopení.

U naší evropské redakce FK, D-6 Frankfurt/M. 1, Postfach 70 0254 si můžete objednat knihu brněnského autora Rudolfa Těsnohlídka (vydanou prvně roku 1920, autor ukončil svůj život r. 1928 sebevraždou) "Liška Bystrouška." Kniha pro děti i dospělé, o osudech lidských i zvířecích, známá z opery Leoše Janáčka. Nabízíme poslední ilustrované vydání z r. 1972 vázané v plátně. Cena DM 7,50, US dol. 3,— nebo přepočten v jiné měně.

Tvrdý chléb

a pečivo z domácností jsou odnedávna vykupovány (zatím pokusně) v okrese Děčín. Výkup provádí podnik Sběrné suroviny pro živočišnou výrobu Státního statku Beňšov.

Antonín Dvořák

Na osmi gramofonových deskách vydal Supraphon komplet devíti symfonií Antonína Dvořáka poprvé interpretovaných jediným dirigentem — Václavem Neumannem.

AMICO — prodejna knih — AMICO

Dodáváme knihy všech exilových nakladatelství. V současné době máme na skladě dalších třista titulů českých i slovenských knih. Také kazety s českou i slovenskou hudbou si můžete u nás objednat. Napište si o nás "ZPRAVODAJ AMICO" rádi Vám jej pošleme.

AMICO

POSTBUS 66. VAALS — HOLLAND

GALERIE
KRAUSE

TUMBELENSTRASSE 37
8330 Pfäffikon ZH
Tel. 01 - 97 30 66

pořádá pravidelně výstavy našich exilových umělců, prodává obrazy, reliéfy, plastiky, kresby, grafiku, provádí tisk a expedici různých exilových časopisů a prodává knihy všech exilových nakladatelství.

Netrpělivý člověk pravoslavný Opatrně s komunisty...

Jaroslav Hašek — 30. dubna 1883 Praha, 3. ledna 1923 Lipnice

Motto: *O mrtvých jen dobré!*
(Lidové přísloví)
O mrtvých než pravdu!
(T. G. Masaryk)

Kdybychom se chtěli v případě Haška Jaroslava řídit oním citovaným mudroslovím českého lidu, pravděpodobně bychom mnoho nepořídili a tuze mnoho papíru nepopsali. Žijeme však v Americe a máme po ruce i mudroslova amerických indiánů. Jedno z nich vece: Nesud' svého souseda, pokud jsi neušel milí v jeho mokasínech.

Nač tolik mudroslov? V podstatě jenom proto, aby Jaroslav Hašek mohl vyjít z popisu svého osudu aspoň trochu se ctí, jelí už autorem knih, které pro nás cosi znamenaly. Také proto, že dnes už je zjištění objektivní pravdy o člověku Jaroslavu Haškovi takorika nemožné. I pak však lze říci, že ze všeho co víme, nevzniká představa nikterak lužná. Ačkoli jsme neušli ani centimetr v jeho obuvi. Nejsme zde však proto, abychom člověka Haška soudili. Více jak padesát let po jeho smrti je na to určitě definitivně pozdě, — a je to v každém případě taky zbytečné. Z člověka Haška zůstal dnes už jen Hašek spisovatel. Zbývá nám hledat vztah mezi tímto člověkem a dílem, které vytvořil. Zbývá nám polemizovat s tím, co o něm tvrdí dnešní oficiální literárně-historická věda (či spíše "věda"). Zbývá pokusit se uřadit pravdy známé o Jaroslavu Haškovi. Tedy především je to nepřijemná pravda, že zradil a zranil každého, kdo mu dovolil přiblížit se. Počítaje v to i lidi zcela nejbližší. Je také pravda, že zradil a opustil každé hnutí, ke kterému se přidal, či které ho k sobě připoutalo. Je pravda, mezi těmi, které musí být řečeny, že Jaroslav Hašek prokázal tak naprostou "nezávislost" na jakékoli morálce a vzdálil se natolik jakémukoli měřítku jakéhosi charakteru, že u něj lze hovořit o absolutní absenci mravnosti. A to i tenkrát, bereme-li historiku současníků a zprávy pamětníků s důkladnou mírou rezervy. Hašek byl, dávno před tím, než se poprvé sešel s komunismem, případem totálního egoismu. Vskutku předurčení budoucí marxistické duchovní éry. Byl případem chudého hochy šířícího nenávisti vůči jakémukoli prostředí, které je, či které má, za lepší. Byl případem onoho chudého hochy, který se chce proslavit a který vskutku převyšuje své prostředí, ale kterému není dána trpělivost pracovat k tomu cíli zvolna a důkladně. Je to pravda o egoismu, který nesnese nejen přiznání sobě, ale ani pouhý přírůstek

k čemukoli. Je případem chudého hochy, který je posléze vždycky stržen nazpět do osudu, kterému nelze uniknout. Nakonec asi už jen vědomí, že všechno zklame, že konec je tak či onak jediným vyústěním našich existencí, a jestliže vše zklamává, proč nezklamávat také. Proč nezasáhnout kohokoliv, jsme-li sami zasaženi?

Opravdu poslední z těch pravd, které musí být řečeny o mrtvém, je bezesporu pouhé opakování. Žádná z odporností, kterými od sebe dokázal odpuzovat a odpudit své soupeřníky životem, — nedokázala zničit jeho geniální spisovatelství.

Dnes je Jaroslav Hašek mrtev více jak padesát let, spolu s ním jistě zemřely jeho omyly. Pamětníci jeho

JAN BENEŠ

podtrhu a oběti jeho zlé vůle a zaviřlosti vůči světu už rovněž ztichli. Někteří z nich zanechali svědectví o své hořkosti nad zneužitou důvěrou, rozkotaným přátelstvím, ublíženou neviností.

Po Jaroslavovi Haškovi zůstal jen geniální spisovatel, jeden z mála těch skutečně světových autorů, které máme, vytvářející svým dílem i legendu o sobě samém a obhajobu sebe samého. (Podobně si ostatně počíná později Hemingway, byť v jiné rovině, ale jako v případě Hemingwayově, i u Jaroslava Haška je takováto zpráva o pověsti až příliš rozdílná od nelicencované pravdy autorova skutečného životy.)

Existuje ještě jedno dědictví, věru že nechtěné, zůstavší po Jaroslavu Haškovi. Zůstalo nám a pohříchu jsme si na něj už i zvykli. Zůstalo nám, protože mu přála doba, a protože vyhovuje lidské slabosti a pohodlnosti. Totiž filosofie zvaná švejkovská. Filosofie lstivých otroků (ale otroků!) anebo všedních chytáček. Handlířství s morálkou, ke kterému se uchyluje či je uchylováno, na čtrnáct milionů epigonů. 14.000 000, k naší hanbě velice aušusových Švejků, nedokonalých náhražek snažících se o cosi, co odrostlo už dávno své době i svému času. 14.000 000 lidských bytostí zapomínajících na to, že Švejk přežívá, aniž se kompromitoval, že jeho vůdčím motivem je právě snaha přežít a nekompromitovat se, a že je jen těžko říci, který z těchto motivů je primární.

Tisíckrát i jednou se ovšem kompromitoval i sám Hašek, proto to posléze dělá metodou, hle, jsem! někdo jiný

než za koho mne máte... I tady však ho doběhne sám Osud. 3. ledna 1923 Haškov pokus o literární a lidskou regeneraci končí. Seberehabilitace nedošla závěru, Švejk se nedostal tam, kde měl původně končit, a kam se dostal jeho duchovní otec. K bitvě u Zborova.

Haška nesli v Lipnici ku hrobu členové Sokola a na zakončení jeho pohřbu hrála hudba československou státní hymnu.

Partajní a aparátčická propaganda pak se značným zalíbením dává najevo, že Hašek byl komisařem Rudé armády. Zjevně to má budit postromantické představy o Rudé armádě a potažmo také o zemi, odkud k nám dočasně armáda posléze přichodovala. Tatáž aparátčická "věda" si však dává ztracený pozor na to, aby Haškov pobyt v Rudé armádě konkretisovala, či aby se aspoň odvolala na literární žeň této autorovy výstřednosti. Tak jako i při jiných a nejen literárních příležitostech, i zde jest marxleninským asiatismem stav absolutního nekonkretna.

Ano, Hašek byl komisařem Rudé armády, když zběhl z Legií, a když zběhl i z jednotky České rudé armády. To je pravda. Stejná pravda je i to, že bojoval u Zborova a byl vyznamenán medailí Řádu Sv. Jiří právě za svoji účast na této bitvě. Byl to zřejmě také právě Zborov, který s Haškem dělá to, co udělal se sebevědomím celého českého a slovenského (tehdy ještě československého) národa. Povznesl je přes staletí ponižování. (Brzy bychom něco podobného zase potřebovali). V legionářském tisku existuje i literární záznam bitvy, jehož autorem je právě Jaroslav Hašek.

(Pokračování příště)

(Z předmluvy ke knize *Velitelem města Bulgumy, kterou vydá v r. 1976 nakladatelství Publishers 68 Toronto*).

Pětkrát zlato

Na mezinárodním veletrhu v Lipsku získalo Československo pět zlatých medailí, tři v technických oborech, dvě za spotřební zboží. Konkrétně: trakční motor pro lokomotivy z plzeňské Škodovky, lesní kolový traktor z Turčanských strojů, v Trstěné a odvalovací frézka na čelní ozubení z TOS Čelákovice. Spotřební zboží — ovšemže nikoli takové, které by bylo běžné v obchodech, čili pro potřeby běžných spotřebitelů: koberec Koras z žilinské Slovenky a — chmel v prášku vystavovaný Koospolem.

(Pokrač. ze str. 1.)

zemské vlády v Severním Porýní Vestfálsku, vydané v Düsseldorfu, kde je také sídlo ústředního výboru západoněmecké komunistické strany. — Vládní zpráva vychází z celkové bilance příjmů a výdajů DKP. Veškerá činnost strany a práce jejího aparátu musí být hrazena jednak z vlastních příjmů, jednak z pomoci ze zahraničí. Odhaduje se, že východní Berlín podporuje práci DKP částkou 30 milionů marek ročně; peníze bud' přivážejí

kurýři anebo je poukazují prekomunistické obchodní firmy. Za tuto bratrskou pomoc se západoněmečtí soudruzi odvděčují evropskému Východu podporou moskevské a východoberlínské politiky. Jejich strana má asi 40 tisíc platících členů; střední stranické kádry jsou posílány na školení do východního Německa. Vyšší funkcionáři studují na moskevském ústavu společenských věd při ústředním výboru Komunistické strany Sovětského svazu.

ŠVÉDSKÉ OBČANSTVÍ PO PĚTI LETECH

Od 1 července 76 má být dle propozic snížena čekatelská doba na švédské státní občanství ze 7 na 5 let. Většina našich krajanů se opatření nedotkne, protože už získali dobu potřebnou podle dosud platného ustanovení. Cizinci přicházející ze skandinávských zemí budou moci nabýt občanství po dvouročním pobytu místo dosud tříletého. Je pozoruhodné, že mnozí naši lidé by dali přednost ponechat si své občanství, ale ke změně je také nutí skutečnost, že občanstvím získají vyšší pensí. Ta se skládá ze dvou složek. Základní pense (folkspense) a tzv. dodatková pense (ATP). Prvá složka je nezávislá na výši výdělku, ale je omezena na švédské občany. Druhá závisí na výši platu. Normální pensijní nárok vzniká v 67 letech. Obě složky představují dohromady asi 2/3 průměrného pracovního příjmu. Na základě dohod s některými západními státy mohou i občané těchto zemí nabýt ve Švédsku nároku na pensí. Např. z Velké Británie a Švýcarska již po pěti letech pobytu před žádostí o pensí, Italové po 15 letech pobytu, z toho 5 let před žádostí. Ze socialistických zemí má podobnou dohodu Jugoslávie, jejíž občané mohou dostat pensí rovněž po 15 letech pobytu a z toho 5 let před žádostí.

IL

Telegraficky ze světa

Další hořká pilulka pro Moskvu: egyptský prezident Sadat zrušil právo sovětských námořních lodí užívat egyptské přístavy. • Spojené státy nikdy neopustí Izrael, prohlásil Henry Kissinger, a je škodlivé, jestliže má v tomto smyslu vznikat na obou stranách podezření. • Posledním ukazatelem před národními volbami v NSR, 4. listopadu, byly státní volby v Baden-Württembergu. Sociální demokraté tam utrpěli velké ztráty. • V květnu bude devátý sjezd východoněmeckých komunistů; celková nálada v zemi je pochmurná v důsledku stále černějších vyhlídek v ekonomice i politice. • Nejnovější hlášení západoevropského vojenského zpravodajství: v oblasti Rudého moře a Perského zálivu se objevili kubánští důstojníci a poradci. • Poslední dobou už jen loutková hlava Kambodže, princ Norodom Sihanouk resignoval (byl resignován). Jeho roční důchod — osm tisíc dolarů. • Neklid v Číně: milice musela zasáhnout proti nejméně třiceti tisícům demonstrantů na hlavním Pekinském náměstí, kteří provolávali slávu idejím zemřelého Čou-en-laje a zapalovali auta. • Nový ministerský předseda Velké Británie: James Callaghan dosavadní ministr zahraničí. • Kubánský voják unesl z Angoly letadlo a požádal v Lisabonu o politický asyl. • V Jugoslávii byla pro špionáž zatčena sovětská občanka, pracující u jedné cestovní kanceláře v Zagrebu. • Havaii, Honolulu: ve všech veřejných místnostech, chodbách a výtazích je pod pokutou pětadvaceti dolarů zakázáno kouření. • Anwar Sadat, na návštěvě v Paříži, dostal slib od francouzské vlády, že její zástupci poslouží v Libanonu jako prostředníci. Na podzim má být veškeré obyvatelstvo USA očkováno proti chřipce, jejíž epidemie se čeká v zimě. Má jít o podobnou chřipku jako byla španělská, která v letech 1918-19 zabila dvacet milionů lidí na celém světě. • Mezi britským a islandským loďstvem nadále dochází k incidentům s ohledem na šíři rybolovného pásma. • Portugalská vláda schválila zákon, umožňující státní zásahy do vedení soukromých podniků, kterým by hrozil úpadek. • O pět procent zvýšily západoněmecké automobilky Volkswagen a Opel ceny svých vozů. • Čínská lidová republika poslala jako přátelský dar prezidentu Sadatovi do Egypta třicet leteckých motorů. • M. Ferrari, člen ÚV kom. strany Itálie, byl zvolen předsedou krajské vlády v italském Laziu s hlavním městem Římem. •

Z humoru...

Český a sovětský voják vykonávají společnou hlídku a náhle naleznou hroudu čistého zlata. "Rozdělime se bratrsky", navrhuje Rus. "Ale kdepak, raději na polovinu," opáčí Čech.

HRA NA HRY

Hra na hry ve stockholmském domě Kultury v samém srdci města probíhá vždy několik výstav najednou. Vedení domu se však nyní rozhodlo, že od pasivních výstav je nutno přejít k životu. K něčemu, čeho by se návštěvníci směli a mohli činně sami účastnit. Ano, byla tu jakási výtvarná kutilská dílna ateliér tomu neříkejme — určená pro děti. Jde ale o to, podchytit také dospělé. V Domě kultury bývají výstavy velmi pestré a vždy co nejsrozumitelnější. Nedávno skončila místy dost zábavná policejní výstava padělků, kde bylo možné se ladiscos přiučit. Například, jak rozeznat pravý od padělaného perského koberce, jak se padělali známky a mnoho jiného. Nyní je v Domě kultury výstava sklářská, vý-

stava politických a vzdělávacích plakátů z Čínské lidové republiky i s příslušnými překlady, malířská výstava a malá expozice o vývoji panenek, panen a loutek na hraní pro děti. K těmto se řadí úspěšná a hodně navštěvovaná výstava — hrajeme si s Breughelem. Pro tuto výstavu byl z mohutného díla vlámského mistra zapotřebí jen jediný obraz, který se jmenuje Dětské hry. Zpodobuje náves a děti zaměstnané 80tkou her, dětí z šestnáctého století. Vypadají ty děti místy jako zmenšené obrazy dospělých a také dětem a dospělým je tato výstava v akci určena. Výseky obrazu, jehož originál na výstavě ani není, nalezneme zvětšené. Jsou to zpodobnění jednotlivých her. Figury jsou vyřezány ze dřeva a postavené na zem.

Lze jimi hýbat a mezi nimi procházejí lidé, dospělí a jejich děti. Zaměstnanci vysvětlují ochotně hry, které se podařilo vzkřísit, některé ale zaval čas a dnešní generace je už neznají. Je tu také nářadí, je možné honit proutěné kolo hůlkou, praskat mnohem jednodušší káču, než jakou jsme poznali před deseti lety, bičem, chodit na chůdách, stavět z dřevěných, ale jinak jako opravdických červených cihel, hrát si v písku, prostě jak komu libo. Většina podniků Domu kultury je zdarma, jinými slovy platí to daňoví poplatníci.

Snaha oživit výstavy o vlastní aktivitu návštěvníků vyvolala v život návštěvnícký časopis moderního muzea, které je vůbec v ledačem předchůdcem Domu kultury a původcem ofensivního tažení umění za návštěvníky. Bylo by škoda nezminít se ještě o jedné výstavě, která se právě koná v národním muzeu. Jsou to sochařská díla Nora Gustava Weegelanda, který pro své krajany vytvořil největší celistvé museum soch o životě na světě. Z jeho nesmírně rozsáhlého díla mohou nyní Stockholmané spatřit a obdivovat malou část doma, místo ve Frognerově parku u Osla. Jeho postavy jsou klasicky realistické, některé jsou ve stylizovaných postojích. Weegelandovo dílo lze shrnout do pojmů: muž, žena dítě, život, smrt.

P. B.

MUŽ ZVLÁŠTNÍHO POVOLÁNÍ

Muž se jmenuje Marcus Zadenus a pracuje již delší dobu v univerzitní knihovně švédského města Lundu. Jeho náplní je dnes a denně pročítat, registrovat, katalogizovat a uskláňovat všemožné druhy pornografických časopisů. Postupem doby se univerzitní knihovna stala asi jedním z největších center tohoto druhu tiskovin. Marcovi, původem z rodiny polských přistěhovalců, je dávno práce jen povinností. Ze začátku, přiznává, v ní nacházel více zálibení. "Nyní jsem tím přesycen a zcela imunní". Při srovnání původních pokusů v této branži s dnešní produkcí je vidět obří rozdíl. V prvních letech, období 1940, ilustrace přinášely hlavně nudistické scény. Prvé dvojicové scény přišly v 60. letech a nyní neexistuje žádná zábrana v obsahu, obrazu a fantasii. Lundská sbírka je v principu otevřená veřejnosti, ale zájem musí být vážně motivován, např. vědeckým výzkumem. Sbírkou se vybudovala na základě povinnosti tiskáren zasílat výtisk od každého nákladu, který vyjde ve Švédsku. Tato povinnost byla uložena tiskárnám už v r. 1698 a od té doby se plynule dodržuje.

Z KALENDÁŘE KRAJANSKÝCH AKCÍ A PROGRAMŮ:

Pravidelné schůzky — přátelská popovídání pro krajany ze Stuttgartu a okolí v rest. Flurwirt, Flurstr. 9 (blízko Kurhaus), Stuttgart-Bad Cannstatt. Nejbližší data: 20. dubna, 18. května a 15. června.

• **Sobota 10. dubna 1976 v 19,30 hod.** — Švýcarsko-Pfäffikon u Curychu v Galerii Krause, Tumbelenstr. 37 — 1. literární diskotéka. Dopisy pánů Babela, Blažka, Gogola, Leacocka a Zoščenka s písničkami V&W a mnoha dalšími za doprovodu strunných nástrojů připravil Jaroslav Vejvoda.

• **11.-18. dubna, Itálie-Casies:** Setkání rodin, svátý týden a velikonoce 1976. Inf.: Velehrad, I-39030, S. Martin in Gsies, tel. /0474/78425. (Z programu katolické duch. služby).

• **Čtvrtek 15. dubna od 10 hod.** — Frankfurt, NSR: Zelený čtvrtek mladých na Velehradě, Allerheiligenstr. 52, tel. 285710.

• **Pátek 30. dubna — Neděle 2. května 1976.** Švýcarsko-německé hranice, Zurzach: 4. křesťansko-demokratické symposium ČSKP. Inf. svaz křesť. pracujících Švaiciarska, Schlosstalstr. 54, CH-8406 Winterthur.

• **Sobota 22. května v 17 hod.** Frankfurt-NSR: Vysvěcení Jana Dufka, člena Tovaryšstva Ježíšova na kněze (Jeho první svatá mše-primice ve čtvrtek 27.5. v 16,30 hod. v Kolpinghaus, Lange Str. 26).

• **Sobota 24. dubna 1976:** Francie-Paříž (po mši). Přilehlý sál kostela St Germain d'Auxerrois, 2, Place du Louvre po 17 hod. — P. Josef Pazderka z Londýna vypráví o činnosti střediska Velehrad v Londýně. Pořádá: Čs. katol. misie, Paříž, 35, rue de Sévres, tel. 544-58-91. (P. Petr Kolář).

Mše sv. v Paříži každou první a třetí sobotu v měsíci v 17,30 hod.

• **Sobota 15. května 1976:** Francie-Paříž (po mši o 18,30 hod.). Místo konání viz jako 24. 4. — Závěrečná přednáška prof. Šnejdárka o čs.-francouzských vztazích — Období 2. svět. války.

• **26.-30. května rovněž v Casies** (viz duben). Setkání rodičů s vychovateli. K rodičům hovoří lékař a vychovatelé. Cena na osobu a den v Casies DM 13,50.

• **Čtvrtek 27. května** (svátek-den odjezdu), NSR-Stuttgart: Autokarový zájezd buď do Paříže nebo Amsterdamu. Pořádá Sdružení čs. krajanů v Baden-Württemberg. Inf. na adr.: Vereinigung der tschechoslowakischen Landsleute, Postfach, D-7024 Brenhausen.

• **Sobota 12. června** NSR-Wiesenstein (poblíž Geislingen). Již tradiční automobilová rallye "Žízeň". Informace: J. Toman, Čs. kult. spolek, Syrlinstr. 20, D-7900 Ulm/Donau, tel. 0731/64 687.

Data pro zapamatování:

• **Pátek 2. července — pondělí 5. 7. 1976:** Švýcarsko-Curych. IV. slet Československého Sokolstva v zahraničí Inf.: Sokol Zürich Postfach, CH-8125 Zollikerberg.

• **Pátek 9.-11. července 1976,** NSR-Königstein (u Frankfurtu). 5. Naardenské setkání 1976 a celocxilový kongres J. A. Komenského. Inf.: Naardenský výbor, 22, Ladbroke Sq. London, W. II. England.

• **Možnost rekreace v Německu u švýcarských hranic,** ve Schwarzwald. Budova církevní organizace Opus bonum, místo pro 15-20 osob s možností vaření, les, zdravé podnebí, vhodné pro revma a nemoci krevního oběhu.

Příhlášky: P. A. Bernáček, farář, D-7712 Blumberg-Fützen, tel. 07702/21566

Mezi vzácné chvíle v Galerii Krause patřila návštěva exilovaného sovětského spisovatele Solženicyna.

Po skončení vánoční výstavy nastala v Galerii Krause dvouměsíční přestávka, během které Galerie zorganizovala několik výstav mimo svoje prostory. Zatím největší zájem se soustředil na práce Jana Kristoforiho. A tak byla připravena malá výstava jeho prací v Paříži a 1. května bude vernisáž jeho výstavy v Bielu, pořádané ve spolupráci s místní skupinou Amnesty International. Další skupiny této organizace chystají Kristoforiho výstavu politických reliéfů v Lübecku a Hamburku.

V dubnu bude zahájena velká Kristoforiho výstava "Za lidská práva" na radnici v Oslo. Je putovní a připravila ji Nobelova komise v Norsku. Kristoforiho úspěchy šly v poslední době rychle za sebou. Tak v Itálii dostal cenu kritiky a byl jmenován čestným profesorem Akademie umění v Římě.

Jistě všichni krajané ze srdce přejí Janu Kristoforimu tyto úspěchy, z nichž se těší i manželé Krauseovi, kteří s ním již po řadu let přátelsky spolupracují. Galerie Krause pořádá Kristoforiho výstavy každý rok. Ani letošek nebude výjimkou. V květnu a červnu se tam Kristofori představí jako knižní ilustrátor.

Duben je vyhrazen pro samostatnou výstavu známého krajaně profesora Karla Lišky.

Dovolená v Itálii...

Navštivte Riccione, zelenou perlu Adriie. Příjemné dny dovolené můžete strávit v domácím prostředí českého pensionu

IGEA-PRAGA

Cenově velmi výhodné pobyty, koncem května, v červnu a září. Objekt je umístěn v centru města, přímo u pláže.

Pension Igea-Praga Viale D'Annunzio 30

47038 — RICCIONE, ITALY TEL (0541) 411-57

3 Nations Wine and Dinner House

V KALIFORNII

Stará tradice dobrého jídla a pití, české hudby a zábavy pokračuje již třetí rok za vedení populárního, bývalého hospodského z "České hospůdky" v San Franciscu. — Každou neděli a sobotu je u něho dostaveníčko krajanů. — 50 mil severně od San Franciscu "highway 101" v historickém údolí Jacka Londona. V Glen Ellen, 3 míle za Agua-Caliente, kam se chodíte koupat. Jídla pro 100 osob, česká muzika, bar, vinárna, kulečník, vše pro vaše pohodlí a zábavu. Na jídelničku vídeňský řízek, escargos — canneloni — seafood — steaks — prime rib, knedlíky, aj. Víno, pivo, česká muzika a harmonikář na čepu. Přijímáme záznamy na party do 50 osob.

13756 ARNOLD DR. GLEN ELLEN

LUNCH 11-2 — DINNER 5-9 PM

SATURDAY & SUNDAY 11 AM — 9 PM
FOR RESERVATION CALL 996-9979

Never on Monday

Srdečně Vás zve JIŘÍ SIEBERT

Na zdar!